

munionis gratiam^a recepisse; qua in perpetuum caruerat, nisi hinc super hoc scripta manassent. Clementissimæ recordationis princeps Theodosius Nectarii ordinationem propter ea, quia in nostra notione non esset, habere non existimans firmitatem, missis e latere suo aulicis cum episcopis, formatam^b huic a sede Romana dirigi regulariter depoposcit, quæ ejus sacerdotium roboraret. Ante breve tempus, id est, sub prædecessore meo beatæ recordationis Innocentio, Orientalium Ecclesiarum pontifices, dolentes se a beati Petri communione seunctos, per legatos (*Vide Innocentii epistolas 49 et seqq.*) pacem, sicut charitas vestra retinet, poposcerunt. Quo tempore apostolica sedes omnia non difficulter indulsit, illi parens magistro qui ait (*II Cor. II, 10, 11*): *Si cui autem aliquid donastis, et ego; nam et ego si* B *quid donavi propter vos in persona Christi: ut non possideamus a Satana; non enim ignoramus versutias ejus (Nicolaus I hæc laudat in fine epist. 42): id est, quia semper dissensione lætatur.*

7. Quoniam igitur ad probandam veritatem arbitrator quæ diximus, fratres charissimi, exempla sufficere, quamvis plura vestri notione teneantur; absque fraternitatis injuria conventui vestro volumus his litteris obviatum, quas a nobis per Severum, apostolicæ sedis notarium, animis acceptissimum nostris, e nostro latere destinatum videatis esse directas, convenientes, ut concedet, fratres, ne quis, volens in nostra communione durare, fratris et coepiscopi nostri Perigenis iterum ad discutiendum in medium nomen adducat: cujus sacerdotium apostolus Pe- C

^a Istud contigit proxime post ordinationem Joannis Constantinop. episcopi. Tunc enim Acacius, Beroæ episcopus, una cum Isidoro et aliquot aliis presbyteris ac diaconis Antiochensis Ecclesiæ, Romam veniens, non solum ordinationis Joannis decretum, sed et *Flaviani cum Theophilo communionem*, ut loquitur Palladius in dial. pag. 51, attulit. Hac occasione Romanus pontifex pacem a Theophilo compositam scriptis ad Flavianum datis confirmavit. Hæc autem scripta vel Siricio vel ejus successori Anastasio attribuenda esse, supra, pag. 707, § 14, observavimus. Recole et quæ ibid., § 13, ea de re disseruimus. Huic Flaviani exemplo adjicere potuisset Bonifacius alterum Porphyrii, qui cum paulo post ejusdem Flaviani vita functi locum usurpasset, teste Palladio dial. pag. 141, *ad Romanam Ecclesiam scripsit, et responso dignus habitus non fuit*; quia nimirum, ut idem Palladius pag. 28 narrat, *ordinationem ejus contra jus et fas factam Romano pontifici Innocentio Antiochensis Ecclesiæ presbyteri nuntiabant*. Unde liquet simul et Porphyrium operam dedisse, ut Innocentius suam ipsius ordinationem ratam haberet, et Antiochenos presbyteros cavisse, ne idem

trus semel jam Spiritus sancti suggestionem firmavit, nihil huic relinquens in posterum quæstionis, cui, dum constitueretur a nobis per ejus temporis spatium quo vacavit, nihil omnino constet objectum. Cesset accusatio, cujus invidiam probamus auctorem. Solvatur machina falsitatis in eum compositæ; quia ad sacerdotium, Dei nostri et omnium bonorum favore, pervenit.

8. Sane quoniam servandus accusatori locus est, ne^c audientiam penitus incitare videamur, si quid ab eodem postquam episcopus nostris est auctoritibus constitutus, contra disciplinam et propositum sacerdotii fertur admissum, coepiscopus noster Rufus, cui ad vicem nostram cuncta committimus, cum cæteris fratribus quos ipse^d delegerit, negotium curabit audire; ad nostram relaturus omnia notionem, quæcumque cognitioni ejus rerum cursus et ordo monstravit.

9. Illud etiam, quoniam auctoritas nostra commitione solita vacare non debet, hortamur et repetito sæpius sermone præcipimus, ut in omnibus huic viro obedientiam dispositionibus commodetis. Nullus, ut frequenter diximus, alicujus ordinationem citra ejus conscientiam celebrare præsumat, cui, ut supra dictum est, vice nostra cuncta committimus. Sibi certe hujus præsumptionis auctores imputabunt in posterum, cum se viderint apostolicæ charitatis extorres. Data v idus Martias (*Mart. 11 ann. 422*), Honorio XIII et Theodosio X Augustis consulibus.

papa illam admitteret.

^b De hac legatione nihil apud ecclesiasticos scriptores legimus memoriæ mandatum. Tantum habemus supra, pag. 567, synodi Constantinopolitanæ epistolam Theodosio imp. præsentem conscriptam, qua Damasus et socii de Nectarii ordinatione certiores fiunt, ac de illa gratulari rogantur. Forte cum id differret Damasus, existimavit Imperator formatam, quam expetebat, solemnem legationem postulandam. Hic *formatæ* nomine intelliguntur litteræ communionis indices, quibus recentis episcopi ordinatio approbatur; quamvis hoc vocabulo intelligi soleant litteræ laicis vel clericis peregre abeuntibus datæ, ut eorum fidei vel ordinis seu gradus essent testes.

^c Legendum forte, *ne audientiam penitus incidere*, hoc verbo posito pro abscidere ac negare.

^d Subinde Leo, epist. 42, ad Anastasium, num. 14, hunc judicium delectum non uni Anastasio, sed metropolitanis permisit. Verum hoc decretum edidit Leo postquam Anastasius concessa sibi potestate abusus esset.

APPENDIX

AD EPISTOLAS S. BONIFACII I PAPÆ.

NOTITIA

SCRIPTORUM NON EXSTANTIIUM QUÆ AD BONIFACIUM I PAPAM ATTINENT.

I.

1. Ante mensem Junium anni 419, Valentiniæ civita-

tis clerici Bonifacium convenerunt, eique porrezerunt libellum adversus Maximum, ipsorum episcopum, in qu

diversa ejus crimina exponebant. Nominatim vero eum Manichæorum caligine involutum esse arguentes (Epist. 3), in probationem objectæ rei gesta synodalia proferebant. Eundem quoque furore suo et insana temeritate ad sæcularium judicium tribunalia subditum quæstioni et homicidii damnatum esse gestis prolatis in medium asserebant. His addebant eum, ab ipsius Bonifacii decessoribus delegata provinciali cognitione, semper decretum declinasse judicium, ac nihilo minus episcopatus sibi nomen in propriæ civitatis infamiam suis in latibulis vindicare. Huic libello Bonifacius, 13 junii die anni 419, rescripsit.

II.

2. Circa mensem Augustum ejusdem anni 419, accepit Bonifacius Corinthiorum preces, quibus Perigenem episcopum non tam accipere, quam retinere, se cupere significabant. His precibus subjecerant totius synodi Achaïæ, quæ pridem Perigenem Patrensibus episcopum ordinarat, super ejus nomine scriptam epistolam, in qua ordinationis illius tota enarrabatur series, ac nominatim sanctus et instituti optimi qualitate pollens (Epist. 4, n. 3) prædicabatur.

III.

3. Bonifacius, acceptis Corinthiorum litteris, Septembris 19 die prædicti anni 419, earum exemplum ad Rufum Thessalonicensem episcopum misit, Corinthios sic voti sui quam primum compotes fieri cupiens, ut id sine Rufi litteris, quæ præconceptam de Perigene opinionem confirmarent, perficere noluerit. Sed qui Rufo tunc scripsit: Nolumus (Epist. 5, n. 4) coepiscopo nostro Perigeni nostram paginam destinare prius, quam tuas (de eo) accipiamus epistolas, idem statim adjicit: Accelerabis ergo id agere propter desiderium postulantium. Rufus autem Bonifacii desiderii eo celerius paruit atque libentius, quod non alia esset ipsius atque Corinthiorum de Perigene sententia. Quod et Bonifacius testatur his verbis: Post aliquanti temporis spatium (Epist. 15, n. 2) super hoc prædicti episcopi nostri (Rufi) quæ præmissis desiderii convenirent (hoc est, quæ Perigenem honore ipsi delato dignissimum testificarentur), scripta venerunt. Sed hæc ad nos non pervenerunt.

IV.

4. Statim ut Bonifacius de Perigenis merito etiam Rufi testimonio certior factus est, secundam ad eundem Rufum scripsit epistolam, qua suam ei vicem et auctoritatem ad Perigenem Corinthiorum episcopum constituendum demandabat. Hanc epistolam, quam ad exitum anni 419, aut ad initium anni 420, referri rerum gestarum series postulat, noluit Bonifacius mittere, quin convocato Urbis clero prælecta, universo presbyterio (Epist. 15, n. 3) complacuisset.

V.

5. Bonifacius, post susceptas Corinthiorum preces, quid summo jure posset, quidve ab ipso exigeret disciplinæ ratio perpensens, cum et ad Corinthios et ad Perigenem rescribere, eumque episcopum constituere illico potuisset, hoc sibi differendum duxit. Quocirca

(Epist. 5, n. 4) tuam non ambigo charitatem hoc non absque admiratione, quod et huic (Perigeni) videtur nostram paginam non misisse, et (seu nec) supplicibus (Corinthiis) præbuisse responsum. Porro hac dilatione suspensa erat electio seu potestas Perigenis: cui, inquit Bonifacius (Ibid.), ad plenitudinem confirmationis episcopatus ejus hoc solum residet, quod nostros in honore suo nondum suscepit affatus. Cum igitur Bonifacius quominus epistolam suam ad Perigenem mitteret, eo uno detentum se testetur, quod nullas a Rufo litteras recepisset; ambigendum non est, quin ubi redditæ sunt ipsi Rufi litteræ, confestim et ad Perigenem dilatatam paginam, et ad Corinthios responsa, adeoque una cum secunda ad Rufum epistola, miserit. Utrumque vèro præstitum indicat his verbis: Dedit hunc Ecclesiæ illius esse pontificem, in qua per singulos gradus præteritam quoque transegerat ætatem (Epist. 15, n. 2). Ubi notandum verbum dedit, quod præcipuam quamdam potestatem sonat. Et id quidem adeo necessarium videbatur, ut quam diu deerant litteræ quibus Bonifacius Perigenem episcopum constitui juberet, ad plenitudinem confirmationis episcopatus ejus aliquid residere judicaretur.

VI.

6. Una Bonifacii epistola 5 plura indicat scripta, quæ ad nos minime pervenerunt. In ea quippe memorat Bonifacius Rufi Thessalonicensis antistitis epistolam, qua ipsum de nonnullis ad Ecclesiarum sibi commissarum regimen pertinentibus consulabat. Tum huic Rufi consultationi debitum (Epist. 5, n. 1) pro causarum æstimatione responsum dedisse se notat, constituens ea debere servari, quæ ecclesiastica exigit disciplina, hoc est a canonica seu apostolica traditione non recedendum esse. Simul eidem responsioni plures adjecisse se docet litteras, ad diversos Achaïæ ac Macedoniæ episcopos Rufi opera mittendas, quibus quem deberent tramitem custodire (Num. 3) præscribebat. Nec tacet quid rescripserit Rufus, nempe prædictas epistolas ad singulos fuisse perlatas, et admonitionem illius apud plerosque quidem, ac nominatim apud Adelphium et Perigenem, valuisse, sed apud nonnullos existisse inefficacem. In hac relatione ad injunctum officium sedulo implendum antuari se dicebat Rufus intuitu beatissimi apostoli Petri, quem, qualiter ipse munus suum obiret, oculis cernentem considerabat.

7. Mutuæ illæ Bonifacii Rufique epistolæ, cum in una epistola 5 commemorentur, ejusdem epistolæ finem iis, quæ antecedunt, inconcinne adsutum esse, et ad anteriorem epistolam pertinere magis ac magis evincunt. Neque aliter sentiendum de nota chronica, qua eadem epistola clauditur. Cum enim quatuor epistolas prædictas diverso inter se tempore scriptas esse manifestum sit, quo pacto eæ omnes non dicam ante Septembrem anni 419, sed et ante anni ejusdem exitum scribi potuerint, si historicam consulamus veritatem, haud facile percipiemus. Sane veri est simile Rufum, ubi Bonifacii præventus est litteris, quibus vicarii sedis apostolicæ dignitas ipsi confirmabatur, tunc prius excitatum esse ut eundem hanc consuleret.

VII.

8. Vidimus supra, epist. 2, Afros ad Ecclesiarum orientalem, Alexandrinæ scilicet, Antiochenæ et Constantinopolitanæ, præsules scripsisse, quo ab eis authentica Nicænæ synodi exemplaria peterent. Soli rescripsisse leguntur antistites Alexandrinus et Constantinopolitanus. Scripta illa cum Dionysius Exiguus collectioni suæ, tum Afri Codici can. eccl. Afr., cap. 135, 136 et 137, inseruerunt. Et hujus quidem Codicis capiti 135 iis præfigitur hic titulus: Incipiunt rescripta ad concilium Africanum Cyrilli Alexandrini episcopi, ubi authentica concilii Nicæni translata de Græco, per Innocentium presbyterum transmissa sunt: quæ etiam epistolæ cum eodem concilio Nicæno per memoratum presbyterum Innocentium et Marcellum, subdiaconum Ecclesiæ Carthaginensis, sancto Bonifacio, episcopo Ecclesiæ Romanæ, sub die vi kal. Decembris sunt directæ. Capiti autem 137 hæc præmittuntur: Incipiunt exemplaria concilii Nicæni directa sub die vi kal. Decembris post consulatum gloriosissimorum imperatorum Honorii XII et Theodosii VIII Augg., Bonifacio urbis Romæ episcopo. Tum sequitur Nicæni concilii fides, cui hæc subjicitur annotatio: Huic symbolo fidei etiam exemplaria statutorum ejusdem concilii Nicæni a memoratis pontificibus annexa sunt, sicut superius per omnia continentur, quæ nos hic iterum conscribi necessarium non esse credidimus. Verum statuta illa seu canones, quorum causa Orientalis Ecclesiæ sibi consulendas Afri censuerunt, non modo hic sunt prætermissa, sed etiam a locis citatis exciderunt. Porro ex hac inscriptione perspicuum est, Cyrillum et Atticum nequaquam ad Bonifacium, sed ad Afros unos scripsisse, et Afros quæ ab ipsis acceperant scripta, 26 Novembris die ann. 419, ad Bonifacium papam per Innocentium presbyterum et Marcellum subdiaconum transmisisse.

9. Hinc nulla fides habenda codici Colbertino Langobardicis litteris exarato, in quo præmissa superiore epistola 2 Afros ad Bonifacium, subjicitur: Incipit epistola Attici episcopi Ecclesiæ Constantinop. ad Bonifacium urbis Romæ episcopum data cum exemplariis Nicæni concilii, de Græco in Latino translatis a beatissimis Cyrillo et Attico episcopis Alexandrinæ et Constantinop. Ecclesiæ, et directis per Innocentium presbyterum suum et Asellum subdiaconum Ecclesiæ Carthaginensis, ut superius recitatum est. Fides Nicæni concilii cum titulis xx. Epistola vero ita continetur:

Atticus, episcopus Ecclesiæ Constantinopolitanæ, sancto fratri Bonifacio, urbis Romæ episcopo, salutem. Edidi canones sanctorum Patrum holographa manu, et subscriptos a me, Amen. Græca elementa litterarum numeris exprimerè, nullus qui tenuit vel Græci sermonis notitiam habet, ignorat, etc., hoc est, omittuntur reliqua verba ejus scripti, quod Forthate titulo insignitum in pluribus aliis libris circumfertur. Unde in illo exemplari apparet nonnulla confusio. Attici autem et Cyrilli ad Afros scripta, quæ

A ad Bonifacium transmissa sunt, etiamnum in Codice Africano, cap. 135 et 136, asseruantur.

VIII.

10. Circa exitum anni 421, Lutubensis Ecclesiæ clerus ac populus preces ad Bonifacium papam miserunt, quibus de Patroclo Arelatensi episcopo exostulabant, quod, petitione sua cessante, se non petentibus, in locum decedentis episcopi necelo quem in aliena provinela prætermisso metropolitano contra Patrum regulas ordinasset. Hinc data occasione epistola 12 Bonifacii Februarii 9 die anni 422 consignata.

IX.

11. Non multo post, Bonifacius Perreui, Pharsaliæ seu Thessalicorum saltem episcopi, libellum accepit, in quo de episcopis provinciæ suæ querebatur, quod ipsi molesti essent, adeo ut eum ecclesiæ suæ pellendum esse crediderint (Epist. 13, n. 3). Tum is papa causæ hujus cognitionem Rufo committit, ab eoque prædictos episcopos sic conveniri jubet, ut intelligant si quid a se factum est contra consuetudinem, prius esse cassandum. Cum autem causæ hujus cognitio Martii 11 die anni 422 demandata sit, Perreui libellum circa ejusdem anni initium scriptum esse haud temere conjectemus.

X.

12. Augustinus quemdam e clericis suis Antonium nomine Fussalensibus episcopum præposuerat. Sed cum illo indignè omnino se gereret, conatus est Augustinus una cum aliis episcopis sententiam adversus illum dicere (August., ep. 1, ad Coelestinum, n. 6, 9). Talis omni moderatione plenam. Neque tamen judicata re, cui primum assentiri visus est, stetit Antonius: sed versuta suasionè sanctum senem primatem Numidiæ gravissimum virum (Valentinum videlicet Baianensem episcopum, qui superiori epistolæ 2 subscribit) induxit, ut ipsum velut omni modo inculpatum venerandè papæ Bonifacio commendaret. Hujus rei gratia primatis sui epistolam consecutus, eam una cum libello, in quo quæ adversus se gesta erant, eo quo libellus modo enarrabat, ad Bonifacium misit.

XI.

13. Exinde rescribens Bonifacius saltem primati, Antonium sic absolvit, ut pastorali vigilique cautela in epistola sua de ipso loquens poneret ac diceret. Si ordinem rerum nobis fideliter indicavit (August., ibid., n. 9). Sed ne hunc rerum ordinem certius ediceret, mox interveniens vitæ finis prohibuit. Neque mirum videri debet, prudentissimum papam commendatitiis primatis litteris tantum detulisse, cum in judiciis episcoporum (Vide supra, pag. 527, C, et 533, A) nihil præter conscientiam metropolitani, cujus locum tenebat in Africa primus, agi soleret; ac nominatim anno 397, in concilio Carthaginensi III, can. 7, Aurelio præloquente sancitum esset: Quisquis episcoporum accusatur, ad primatem provinciæ ipsius causam deferat. Sed ne quis Augustinum culpæ, quod Antonii iudicium non præmonito primatis aggressus sit, meminerit istud etiam a Carthaginensi II concilio, can. 10, permitti,

ut si quis episcopus in reatum aliquem incurrerit, et A fuerit ei nimia necessitas non posse plurimos congregare, ne in crimine remaneat, a duodecim episcopis audiatur. Ad hæc Augustino subjectus erat quo-

dam modo Antonius, utpote in ejus territorio ipsemet petente episcopus novissime creatus. Unde et illius nomen non ad primatem, sed ad Augustinum Pussalensem detulerunt.

DECRETA EX EPISTOLIS S. BONIFACII I PAPER.

Sunt autem desumpta ex decretis Gratiani, et ex vetustis codicibus aliis.

I.

Ante annos triginta presbyter non ordinetur.

Si quis triginta ætatis suæ non impleverit annos, nullo modo presbyter ordinetur, etiamsi valdesit dignus. Et ipse Dominus tricesimo anno baptizatus est, et sic coepit docere. Oportet ergo eum qui consecrandus est, usque ad hanc legitimam ætatem non consecrari. *Ex Can. 11 Conc. Neocæs.*

II.

Primate deferuntur negotia quæ metropolitanus explicare non valet.

Si inter episcopos ejusdem concilii dubitatio emergerit de ecclesiastico jure, et de aliis negotiis, primum metropolitanus eorum cum aliis quibusdam in concilio considerans rem dijudicet; et si non acquiescat utraque pars judicatis, tunc primas illius regionis inter ipsos audiat: et quod canonibus et legibus consentaneum sit, hoc diffiniat. Et nulla pars valeat calculo ejus contradicere. *Est excerptum ex Novell. Justiniani 123, cap. 22.*

III.

Quidquid Domino consecratur, ad jus pertinet sacerdotis.

Nulli liceat ignorare quod omne quod Domino consecratur, sive fuerit homo, sive animal, sive ager, vel quidquid fuerit semel consecratum, sanctum erit Domino, et ad jus pertinet sacerdotum (*Levit. 27*). Propter quod inexcusabilis erit omnis qui quæ a Domino et ecclesia cui competunt, aufert, vastat et invidat, vel eripit: et usque ad emendationem, ecclesiæque satisfactionem, ut sacrilegus judicetur: et si emendare noluerit, excommunicatur. *Est fere totum ex lib. vi Capitular. cap. 405.*

IV.

Nullus episcopus, neque pro civili, neque pro criminali causa apud quemvis judicem, sive civilem, sive militarem, producat, vel exhibeat. Magistratus enim qui hoc jubere ausus fuerit, amissione cinguli condemnatione plectetur.

V.

De episcopis qui fratribus nocere desiderant.

Sicut omnis qui diligit fratrem suum, ex Deo natus est (*I Joan. 14*), ita et omnis qui odit proximum, ex diabolo est. Dilectione enim sola discernimus, qui ex quo genitus approbetur, dicente Joanne: *In hoc manifesti sunt filii Dei, et filii diaboli: omnis qui non facit justitiam, et qui non diligit fratrem suum, non est ex Deo: quoniam hæc est annuntiatio, quam ab initio audistis, ut diligamus alterutrum*

(*I Joan. 11*). Et post paululum: *Omnis qui odit fratrem, homicida est. Et: Scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem (ibid.).* Ecce homicida esse probabiliter declaratur, qui a fraterna societate dividitur. Nam etsi manus non moveat ad occidendum, pro eo tamen quia nititur ad nocendum, jam a Deo homicida tenetur. Vivit ille, et iste jam interfectior vincitur. Cum igitur his præceptis B. Apostolus Paulus consona prædicatione concordet, dicens: *Non occidat sol super iracundiam vestram; Et, Nolite locum dare diabolo (Ephes. 14)*; relatæ sunt nobis quorundam sacerdotum personæ in tantam obstinationis efferbuisse discordiam, ut non solum illos ab ira occasus solis non revocet, sed ne annosa quidem transactio temporis ad bonum charitatis reclinet, quippe in quorum cordibus idem sol justitiæ Christus occubuit, ut ad lumen charitatis redire vix possint. Horum igitur et similium discordantium fratrum oblationes, juxta antiqui canonis diffinitionem, nullo modo recipiendas esse censemus. Personis tamen discordantibus, id speciali diffinitione præcipimus, ut eos ante reconciliatio vera innectat, quam ullus eorum accedere ad altare Domini audeat, vel gratiam communionis sanctæ percipiat: sed geminato tempore per penitentiam compensabunt, quo discordiæ servierunt. Quod si unus eorum, alio contemne, ad satisfactionem charitatis cucurrerit, ex eo tempore jam pacificus intra Ecclesiam recipiatur, ex quo ad concordiam festinasse vincitur; sententia tamen superiori servata, ut tempus quod in ira expendit, geminatum penitentia satisfactione persolvat.

VI.

Si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem.

Si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem qua expulsus est, vel exire de loco in quo degere jussus est, jubemus eum in monasterio, in alia provincia constituto, tradi, ut qui in sacerdotio peccavit, degens monasteria corrigatur.

VII.

Ad Eleutherium comitem.

Requisivit tua pia intentio qualiter oblationes et decimæ fidelium debeant dispertiri. Decessorum itaque nostrorum statuta sequentes, jubemus de decimis et oblationibus quatuor fieri portiones, videlicet ut sibi primam episcopus habeat, secundam Ecclesiæ tribuat, tertiam vero pauperibus concedat, quartam autem clericis noverit erogandam; ita scilicet ut pro persona, et loco, et merito fiat illis dis-

tributio partium, inde in majoribus ecclesiis militent, A et majorum constitutionibus diversas sit dignitates sive in civitatibus et villis ministrent. Si enim unius Ecclesie filii sunt, et unam matrem habent Ecclesiam, cur non omnes unius matris stipendia sortiantur? Una mater Ecclesia sicut unus Dominus et una fides et unum baptisma, licet ubique sit per orbem terrarum diffusa, licet pro locorum diversitatibus,

et majorum constitutionibus diversas sit dignitates sortita, ut aliae dicantur matrices Ecclesie, aliae matricibus quasi matribus filiae subditae. Quae cum ita sint, cur non omnes clerici unius matris bonis communicent, quos constat unius matris filiabus utiliter ministrare?

EPISTOLÆ S. BONIFACIO I ATTRIBUTÆ, ET NUMQUAM ANTE MANSI EDITÆ.

EPISTOLA I.

AD JUSTUM DOROBERNENSEM EPISCOPUM,
Cui pallium transmittit.

Dilectissimo fratri JUSTO, BONIFACIUS.

Pallium per latorem præsentium fraternitati tuæ benignitatis studiis invitati direximus, concedentes etiam tibi ordinationes episcoporum, exigente opportunitate, Domini præveniente misericordia, celebrare: ita ut Christi Evangelium plurimorum annuntiatione in omnibus gentibus, quæ necdum conversæ sunt, dilatetur, etc.

EPISTOLA II.

AD EPISCOPUM ET PRESBYTEROS VICARIOS A PAPA ZOSIMO
AD AFRICANAM SYNODUM DIRECTOS.

BONIFACIUS episcopus FAUSTINO episcopo et PHILIPPO
et ASELLO presbyteris.

Dilectionis vestræ pagina teste presbyterio recensetur etiam portitorum relatione noscetur, quantum gavisus est omnis chorus fraternitatis, et exsultavit in Domino turba sanctorum, postquam auribus suis suspensum diu nuntium super incolumitate vestræ charitatis accepit. Consonante etiam voce laudata est intellecta per litteris (sic) sui capitis sollicitudo membrorum. Vobis igitur, et desideriis vestris Christi

arrisit, qui dignatus est et in unam revocare divisas, et scissa sarcire, quod fratribus et presbyteris venientibus cito Dulcitio, et Felice necesse est vobis melius intimetur. Data vi kal. Maii, Monasio V. C. Cons.

JOANNIS DOMINICI MANSI

In superiorem Epistolam Adnotatio.

Hæc epistola, quæ nunc primum comparet, debetur eruditioni et humanitati P. Forbenii Forster, qui in vetustissimo Frisingensi codice illam nactus ad nostras misit manus in hac collectione edendam. Summo in pretio habendam fore ab eruditis censeo; ex ea enim constat dissidium illud, quod ante hos annos Ecclesias Romanam et Africanam inter se commiserat sub Bonifacio Papa sublatum fuisse; atque inter duas illas insignes ecclesias optime tandem convenisse. Id vero qua tandem ratione acciderit, incompertum mihi esse fateor; quamquam suspicor Africanos potius cessisse Romanis in causa appellationum, quam Romanos Africanis; nam Romania Ecclesia juri primatus sui adeo tenaciter insistebat, ut nemini persuaderi possit quicquam de illo decedere voluisse in gratiam Africanorum.

ANNO DOMINI CCCCXX.

SANCTUS GAUDENTIUS, BRIXIÆ EPISCOPUS.

PROLEGOMENA.

(Biblioth. Schoen. tom. I.)

§ I. Vita S. Gaudentii.

Patria Gaudentii incerta est. Nisi Brixianus fuit, certe diu Brixie Philastrii jam temporibus vixit, alumnus ejus atque ecclesiastica disciplina ab eo imbutus. Quo tempore magnum sibi apud populum et clericos favorem conciliavit. Quippe qui dum in Orientem religionis causa peregre profectus esset, Philastrio interim mortuo, populo flagitante et suf-

fragio aliorum episcoporum, cui magnum ex Ambrosii Mediolanensis auctoritate pondus accedebat, Brixie episcopus electus est. Ac Gaudentius quidem, nuntio hoc accepto, nihil intentatum reliquit, quo onus istud declinaret. Sed Ambrosius cæterique antistites sacramento, quo fortasse Brixiani cives se obligaverant, nullum alium episcopum se accepturum astricti tales ad ipsam epistolam cum legatione ei-